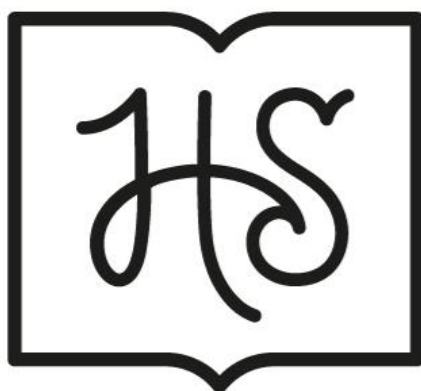

HISTORIA SCHOLASTICA

2/2019

Ročník / Volume 5

Praha / Prague 2019

Historia scholastica

Č. / No. 2/2019

Roč. / Vol. 5

Redakční rada / Editorial Board

Vedoucí redaktor / Editor-in-chief: doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D. (Technická univerzita v Liberci)

Zástupce vedoucího redaktora / Deputy Editor: PhDr. Markéta Pánková (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze)

Prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D. (Historický ústav Akademie věd ČR)

Doc. PhDr. Dana Kasperová, Ph.D. (Technická univerzita v Liberci)

Prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc. (Univerzita Pardubice)

Prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc. (Univerzita Pardubice)

Doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D. (Univerzita Karlova v Praze a Akademie věd ČR)

Mgr. Magdaléna Šustová (Muzeum hlavního města Prahy)

Doc. PhDr. Růžena Váňová, CSc. (Filosofická fakulta University Karlovy v Praze)

Mezinárodní redakční rada / International Editorial Board

Dr. Marta Brunelli, Ph.D. (University of Macerata)

Prof. Dr. Marcelo Caruso (Humboldt Universität Berlin)

Prof. Dr. Lucien Criblez (Universität Zürich)

Prof. Andreas Fritsch (Deutsche Comenius Gesellschaft)

Prof. Dr. Gerald Grimm (Universität Klagenfurt)

Prof. Dr. Andreas Hoffmann-Ocon (Pädagogische Hochschule Zürich)

Prof. PhDr. Blanka Kudláčková, Ph.D. (Trnavská univerzita v Trnavě)

Prof. Dr. Eva Matthes (Universität Augsburg)

Prof. Dr. András Németh (Eötvös Loránd Tudományegyetem Budapest)

Prof. Dr. Jürgen Oelkers (Emeritus Professor Universität Zürich)

Prof. PhDr. Jaroslav Pánek, DrSc., dr.h.c. (Historický ústav Akademie věd ČR)

Prof. Dr. Simonetta Polenghi, Ph.D. (Università Cattolica del Sacro Cuore Milano)

Prof. Dr. Edvard Protner (Univerza v Mariboru)

Prof. Dr. Dr.h.c. Ehrenhard Skiera (Univ. Prof. a.D. Europa-Universität Flensburg)

Výkonná redaktorka / Executive Editor:

Mgr. Lucie Krausová (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze)

Vydavatelé / Publishers:

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského

Valdštejnská 20, 118 00 Praha 1, www.npmk.cz

IČ 61387169

Technická univerzita v Liberci

Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická

Studentská 1402/2, 461 17 Liberec 1, www.tul.cz

IČ 46747885

ISSN 2336-680X

Časopis Historia scholastica je vydáván dvakrát ročně. Toto číslo bylo publikováno v prosinci roku 2019.

Časopis Historia scholastica je zařazen do mezinárodních vědeckých databází Ulrich's Periodicals Directory, EBSCO a ERIH Plus.

PhDr. Markéta Pánková jubilující

Česká historicko-pedagogická obec není velká a početná. Historická reflexe školství, výchovy a vzdělávání nepatří k hlavním tématům ani pedagogiky, ani historiografie, přestože se o „odkaz“ vychovatelů a vzdělavatelů v českých zemích zasazovali systematicky již od počátku 20. století jak významní učitelé, tak i akademičtí představitelé univerzitní pedagogiky. Důležitými institucemi uchovávajícími „historické dědictví“ dějin výchovy a vzdělávání, ale i rozvíjejícími kritickou historicko-pedagogickou diskusi byly a jsou pedagogická muzea a pedagogické knihovny. S jejich vývojem spojila svoji profesní dráhu i PhDr. Markéta Pánková (1954), vystudovaná historička a socioložka na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Do roku 1993 působila v Muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě, kde jako spoluautorka vytvářela expozici *J. A. Komenský lidstvu*, spolupodílela se na odborné přípravě oslav 400. výročí narození J. A. Komenského a působila rovněž jako vedoucí historicko-komeniologického oddělení, zástupkyně ředitele muzea, dále jako tajemnice a členka redakce časopisu *Studia Comeniana et historica*. PhDr. Markéta Pánková zastupovala rovněž kulturně-školské zájmy České republiky v Radě Evropy, v OECD, byla členkou pracovního výboru pro integraci ČR do EU a v letech 1993–2005 pracovala na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, odboru zahraničních vztahů a evropské integrace. Od roku 2005 je ředitelkou Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského v Praze (NPMK). Zde za čtrnáct let svého působení významným způsobem posílila nejen výstavní, ale i vědecko-odbornou činnost a změnila tvář této instituce doma i ve světě. V roce 2011 sehrála PhDr. Markéta Pánková v dějinách úctyhodné instituce, jakou pedagogické muzeum je, skutečně „historickou“ roli. V dramatickém roce 2011 se jí podařilo uhájit samotnou existenci pedagogického muzea, které od roku 1892 dokládá mimořádně bohatou a cennou tradici české vzdělanosti a úsilí českého učitelstva o reformu školství, výchovy a vzdělávání. Snahy tehdejšího ministra školství Mgr. Josefa Dobeše o zrušení pedagogického muzea tak nebyly naplněny. Tehdejší *Pedagogické muzeum J. A. Komenského* bylo sloučeno s *Národní pedagogickou knihovnou J. A. Komenského*, která působila jako součást tehdy rušeného *Ústavu pro informace ve vzdělávání (ÚIV)* a vzniklo *Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského* (dále jen NPMK).

Podat výčet jen těch zásadních odborných aktivit NPMK pod vedením PhDr. Markéty Pánkové znamená nastínit širokou paletu témat a činností, které přední česká historicko-pedagogická a komeniologická instituce rozvíjí.

Výstavní činnost

V roce 2009 stála PhDr. Markéta Pánková v čele přípravy stálé expozice NPMK *Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě*, která byla v témže roce v rámci předsednictví ČR v Radě Evropské unie otevřena veřejnosti. Nadčasová expozice představuje zásadní tendence v rozvoji české vzdělanosti a v dějinách školství a výchovy. Její moderní koncepční i umělecké ztvárnění si získalo uznání odborné i širší domácí a mezinárodní veřejnosti. Expozice ztvárňuje tradici české vzdělanosti od příchodu Konstantina a Metoděje po současnost. Je prezentována ve dvanácti časově navazujících oddílech počínaje *Počátky křesťanské vzdělanosti* a konče současností s názvem *Demokracie a pluralita ve vzdělání*.

PhDr. Markéta Pánková je také autorkou řady dalších výstav, nejvíce se prosadila výstava s názvem *Vzdělávání pro všechny. Odkaz J. A. Komenského světu*, která seznamuje od roku 2008 světovou veřejnost s odkazem pedagogického myšlení J. A. Komenského. Výstava byla poprvé otevřena v ženevském sídle UNESCO na 48. celosvětové mezinárodní konferenci o vzdělávání a v období předsednictví České republiky v Radě Evropské unie se stala putovní výstavou. Dodnes ji zhlédla širší veřejnost nejen v evropských zemích, ale například i v USA. Tato výstava byla též vybrána Ministerstvem zahraničních věcí pro prezentaci Komenského v rámci oslav 350. výročí úmrtí této osobnosti, bude přeložena do několika světových jazyků a nabídnuta zastupitelským úřadům České republiky ve světě.

V rámci kritického období roku 2011, kdy NPMK čelilo hrozbám zrušení, sloučení s jinými institucemi, nařídilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) NPMK koordinaci budování *Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu*. Odborně i organizačně velmi náročná činnost přípravy *Památníku* byla ze strany NPMK systematicky uchopena a budování *Památníku* se stalo na sedm let dlouhodobou prioritou MŠMT a NPMK, a to až do roku 2017, kdy NPMK těsně před dokončením expozice *Památník* předalo *Muzeu romské kultury v Brně*.

Vědecká a publikační činnost

Další oblastí, o jejíž rozvoj se v rámci vědeckých a odborných aktivit NPMK PhDr. Markéta Pánková zasadila, byla konferenční činnost. V roce 2007 se jednalo o uspořádání významné mezinárodní konference *Odkaz Jana Amose Komenského kultuře vzdělávání*, které se zúčastnilo na 300 odborníků z 30 zemí světa včetně potomka J. A. Komenského (Jana F. Kallika). Akce se uskutečnila v Praze pod záštitou UNESCO na počest 350. výročí vydání Komenského spisu *Opera didactica omnia* (ODO). Odborné výstupy z konference byly vydány v roce 2009 v nakladatelství Academia pod titulem *Jan Amos Komenský. Odkaz kultuře vzdělávání* (editoři Svatava Chocholová, Markéta Pánková a Martin Steiner, 830 stran). Mezinárodní konference i mimořádná odborná publikace poukázaly nejen na význam Komenského díla *Opera didactica omnia*, ale významně obohatily mezinárodní diskuzi o zásadních otázkách vzdělávání člověka a jeho odpovědnosti za lidsky důstojnou budoucnost. Od roku 2009 rozvíjelo NPMK tematickou řadu konferencí k oblasti dějin školství a vzdělávání. Jejich zaměření a odborné výstupy byly zpřístupněny jak v rámci kolektivních monografií vydaných v roce 2015 v nakladatelství Academia (*Mezinárodní*

školská reforma v Československu; Učitel ve střední a jihovýchodní Evropě), tak i v rámci ediční řady NPMK Historia scholastica. Zprvu se jednalo o podobu odborných monografií (2010, 2013), od roku 2015 byla monografická struktura transformována do podoby odborného mezinárodního časopisu *Historia scholastica*, který přináší dvakrát ročně odborné stati z oblasti dějin školství a vzdělávání (jedno české a jedno mezinárodní časopisecké číslo). Časopis si vydobyl pod vedením NPMK odborné renomé, je součástí mezinárodních odborných databází, mimo jiné i ERIH+.

Odborná publikační činnost PhDr. Markéty Pánkové je bohatá jak v počtu článků, odborných statí z konferencí, drobnějších odborných publikací, tak i v oblasti editování kolektivních monografií a časopisu *Historia scholastica*. V roce 2017 byla v nakladatelství Academia připravena k publikování monografie *Jan Amos Komenský v českém a světovém výtvarném umění (1642–2016)*, 267 stran, která shrnuje dlouhodobý komeniologický výzkum PhDr. Markéty Pánkové. V roce 2018, k 100. výročí založení Československa, se spolupodílela na přípravě odborné publikace „*Národní školství za první Československé republiky*“, která byla připravena autorským týmem taktéž pro nakladatelství Academia. Nesmí se však opomenout dlouhodobá ediční spolupráce na přípravě vědeckého díla *Encyclopaedia Comeniana*, které poskytuje mimořádné množství tematicky relevantních informací ze všech oblastí, jež se vážou k životu a odkazu J. A. Komenského. V tomto díle je na něj nahlíženo v souvislosti s dobou a prostředím, v němž žil, ale také ve vztahu k jeho historické epoše a rovněž z pohledu objektu badatelského a v širším smyslu i kulturního zájmu. Do encyklopedie zpracovala na šedesát čtyři samostatných hesel. Termín vydání tohoto zásadního díla se plánuje na listopad 2022. Její další časopisecké a odborné práce přináší níže uvedený výběr z publikací.

Nadační činnost

Od roku 2005 stanula PhDr. Markéta Pánková v čele *Nadačního fondu P. Pittra o O. Fierzové* jako výkonná ředitelka *Archivu P. Pittra a O. Fierzové*. Nadačnímu fondu se podařilo v České republice rozšířit a posílit vědomí o životě, sociálněpedagogických, společensko-reformačních snahách Přemysla Pittra a především o jeho mimořádné pomoci dětem (především židovským), jimž útrapy 2. světové války popsaly srdce neuvěřitelně těžkými a bolestivými šrámy. Nadační fond se podílel na zachycení paměti tzv. Pittrových dětí, jimž P. Pittra krátce po osvobození v květnu 1945 zajistil v rámci tzv. akce Zámky nejen pedagogickou péči, materiální pomoc, ale především lidské a humánní přijetí. Nadační fond společně s NPMK přispěly svojí činností k popularizaci mimořádného významu P. Pittra v České republice, ale i v Izraeli. V roce 2011 též podpořily udělení Medailí P. Pittra žijícím „dětem“, které si po roce 1945 vybraly Izrael za svůj nový domov. PhDr. Markéta Pánková jako ředitelka *Nadačního fondu P. Pittra o O. Fierzové* rovněž napomohla k zaznamenání mimořádných vzpomínek a svědectví tzv. Pittrových dětí, které byly zachyceny v rámci dokumentárního filmu „*Zámky*“ (režisérka Ivana Křenová). Od roku 2012/13 se dále podařilo získat (i díky MŠMT v rámci rezortního výzkumu) materiální a finanční podporu pro

zpracování historických dokumentů k akci „Zámky“ a ty působivým způsobem prezentovat pomocí moderních digitálních technologií a oslovit tak širší, a především mladé publikum.

Odborná spolupráce s mezinárodními institucemi

PhDr. Markéta Pánková rovněž vytvořila mezinárodní síť externích spolupracovníků z oblasti komeniologie, dějin školství a vzdělávání. Významná spolupráce byla navázána s řadou českých a zahraničních společností (zejména *Německou komeniologickou společností v Berlíně*, komeniologickými společnostmi či nadacemi v Jižní Koreji, Japonsku, Maďarsku, Rusku, Brazílii, Nizozemí, Polsku, Bulharsku aj.), a také s českými školami v zahraničí (například v Itálii, Velké Británii, Německu aj.). Tato mezinárodní spolupráce se odráží jak v oblasti šíření českého kulturního dědictví, přípravy mezinárodních konferencí, výstavní činnosti, tak i v odborněprojektové a publikační činnosti.

Popularizačně-osvětová a kulturně-vzdělávací činnost

PhDr. Markéta Pánková významně a dlouhodobě podporuje umělecké zpracování odkazu J. A. Komenského a kulturně-vzdělávací zpracování výsledků komeniologického bádání.

Úspěch zaznamenal koncertní projekt *Vivat Comenius*, jehož protagonisty jsou Alfred Strejček a Štěpán Rak. M. Pánková stála při jeho zrodu v 90. letech 20. století a podpořila rovněž vydání publikace s názvem *Vivat Comenius*. V koncertu zaznívají zásadní aktuální myšlenky z Komenského díla *Obecná porada o nápravě věcí lidských (De rerum humanarum emendatione consultatio catholica)*. Projekt byl nastudován do několika světových jazyků a úspěšně realizován na většině kontinentů světa. Mimořádné místo v rámci prezentace výsledků české vzdělanosti zaujal od roku 2009 umělecký program nazvaný *Návraty ke kořenům vzdělanosti*.

Spolupráce s Emisní komisí

Jednou z forem působení na širokou kulturní veřejnost byla od roku 2006 činnost PhDr. Markéty Pánkové v Emisní komisi při Ministerstvu průmyslu a obchodu. Na zasedáních této komise předložila řadu podnětů na vydání známek České pošty, nesoucích poselství české vzdělanosti a historie do světa. Tak vznikly a v mnohatisícových nákladech byly rozšířeny drobné, ale velice působivé grafické listy věnované jubileu vydání stěžejních děl J. A. Komenského *Orbis pictus* (2006) a *Opera didactica omnia* (2007), ale i velkých událostí a osobností českých kulturních dějin – *Jiřího z Poděbrad* (2008), *Majestátu na náboženskou svobodu* (2009) a *Viléma a Petra Voka z Rožmberka* (2011).

PhDr. Markéta Pánková patří k významným a velmi čínorodým osobnostem české pedagogické historiografie, přičemž jako ředitelka NPMK, organizace přímo řízené MŠMT, usiluje o mezirezortní a mezioborové nahlížení na význam díla J. A. Komenského a bohaté české vzdělávací tradice. Její spolutvůrství na tematicky zaměřených literárních, vzdělávacích a výstavních projektech pomohlo proslavit dílo Komenského v mnoha zemích po celém světě. Také proto byla v roce 2018 jmenována ministrem školství,

mládeže a tělovýchovy koordinátorkou národních oslav 350. výročí úmrtí J. A. Komenského (2020) a 430. výročí narození J. A. Komenského (2022). Připravila rovněž bohaté slavnostní zahájení těchto výročí v Národním muzeu v Praze za účasti ministrů kultury, zahraničních věcí a řady dalších významných osobností (2. září 2019). V roce 2019 Dr. Bryon Lee Grigsby, prezident (rektor) jedné z nejstarších amerických univerzit Moravian College a Moravian Theological Seminary v Bethlehemu, udělil pražskému Národnímu pedagogickému muzeu a knihovně J. A. Komenského „Rektorskou medaili J. A. Komenského“ (Presidential Medal) za přínos v šíření odkazu Komenského ve světě. Udělení medaile odůvodnil těmito slovy: *„Presidential Medal is awarded at the sole discretion of the President to an individual or organization whose contributions have had a far-reaching and positive influence on the College, Seminary, in our communities, across the nation, or around the world. The third medal went to the Comenius Museum in Prague which keeps Comenius' ideal alive and makes his writings available to a wide audience. We honor the museum because the museum honors Comenius.“* Cenu převzala ředitelka muzea PhDr. Markéta Pánková (viz obr. 1).

Za svou činnost byla PhDr. Markéta Pánková vyznamenána několika medailemi J. A. Komenského. V říjnu 2018 obdržela cenu Ministerstva kultury *Artis Bohemiae Amicis* za šíření dobrého jména české kultury v českých zemích a v zahraničí. V roce 2019 obdržela medaili České školní inspekce od ústředního školního inspektora Tomáše Zatloukala „Za zásluhy a rozvoj kvality vzdělávání“ a převzala z rukou velvyslankyně Polské republiky v Praze Barbary Ćwioro čestné vyznamenání *Bene Merito*. Vyznamenání udělované ministrem zahraničních věcí Polské republiky za zásluhy o propagaci Polska v zahraničí bylo předáno u příležitosti ukončení historicky I. kongresu českých polonistických studií. NPMK patřilo k partnerským institucím organizátorů tohoto kongresu.

Jubilantce přejeme pevné zdraví a stále mnoho pracovních sil do dalších významných odborných projektů. Těšíme se na její další publikace, výstavní a konferenční aktivity, ale i na její podporu ztvárnění historicko-pedagogických témat v umělecké, vzdělávací a kulturní činnosti.

Tomáš KASPER

Obr. 1 – PhDr. Markéta Pánková přebírá Rektorskou medaili J. A. Komenského za přínos v šíření odkazu Komenského ve světě od Dr. Bryona L. Grygsbyho, prezidenta (rektora) Moravian College a Moravian Theological Seminary v Bethlehemu, Praha 2019.

Výběrová bibliografie PhDr. Markéty Pánkové

Odborné knihy:

KASPER, Tomáš, KASPEROVÁ, Dana a PÁNKOVÁ, Markéta, eds., 2018. „*Národní školství za první československé republiky*“. Praha: Academia, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. 355 s. ISBN 978-8086935-41-6.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2017. *Jan Amos Komenský v českém a světovém výtvarném umění (1642–2016)*. Praha: Academia, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. 268 s. ISBN 978-80-86935-34-8.

PÁNKOVÁ, Markéta, ed., 2017. *Jan Amos Komeński w nas*. Leszno: Muzeum Okręgowe w Lesznie. 93 s. Překlad do polštiny Elzbeta Justyna Baron. ISBN 978-83-61701-06-4.

KASPER, Tomáš a PÁNKOVÁ, Markéta et al., 2015. *Učitel ve střední a jihovýchodní Evropě. Profesionalizace učitelského vzdělávání: historické a systematické aspekty*. Praha: Academia, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. 319 s. ISBN 978-8086935-26-3.

PÁNKOVÁ, Markéta a PLITZOVÁ, Helena, eds., 2015. *Odras I. světové války ve škole a ve společnosti*. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského a Národní institut pro další vzdělávání v nakladatelství Zdeněk Susa, Středokluky. 172 s. ISBN 978-80-86935-32-4 (NPMK), 978-80-86956-75-6 (NIDV).

PÁNKOVÁ, Markéta, KASPEROVÁ, Dana a KASPER, Tomáš, 2015. *Meziválečná školská reforma v Československu*. Praha: Academia. 326 s. ISBN 978-80-200-2496-1.

PÁNKOVÁ, Markéta, ed., 2014. *J. A. Komenský v nás*. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. ISBN 978-80-86935-29-4.

PÁNKOVÁ, Markéta, ed., 2014. *Komenský v nás. Citáty z díla J. A. Komenského jako životní inspirace, studie o něm a rodokmen Komenského*. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. 197 s. (česko-anglicko-německo-rusky). ISBN 978-80-86935-25-6.

KASPER, Tomáš, KASPEROVÁ, Dana a PÁNKOVÁ, Markéta, eds., 2014. *Vzdělávací snahy firmy Baťa – vybrané problémy*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 139 s. ISBN 978-80-7494-152-8.

PÁNKOVÁ, Markéta a BARON, Elžbieta Justyna, eds., 2012. *Odkaz Jaroslavy Peškové české vzdělanosti*. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. ISBN 978-80-86935-17-1.

PÁNKOVÁ, Markéta a ŠIMEK, Eduard, eds., 2012. *Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze 1892–2012. Nástin historie*. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského. 141 s. ISBN 978-80-86935-19-5.

PÁNKOVÁ, Markéta, ed., 2010. *The Legacy of J. A. Comenius. Traditions and Challenges of the Czech Culture and Education to Europe. Small Catalogue of the Exposition on the history of the Education*. Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze. 83 s. ISBN 978-80-86935-10-2.

CHOCHOLOVÁ, Svatava, PÁNKOVÁ, Markéta a STEINER, Martin, ed., 2009. *Jan Amos Komenský. Odkaz kultuře vzdělávání; Johannes Amos Comenius. The Legacy to the Culture of Education*. Praha: Academia. 827 s. ISBN 978-80-200-1700-0.

PÁNKOVÁ, Markéta, ed., 2009. *Odkaz J. A. Komenského. Tradice a výzvy české vzdělanosti Evropě. Malý katalog expozice o dějinách školství*. Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského. 80 s. ISBN 978-80-86935-09-6.

PÁNKOVÁ, Markéta, ed., 2006. *Vzdělávání dívek v Čechách*. Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského. 32 s. ISBN 978-80-86935-06-5.

PÁNKOVÁ, Markéta a PÁNEK, Jaroslav, 2006. Komeniolog Martin Steiner. In: *Comenii amator atque editor. Opuscula Martino Steiner sexagenario ab amicis eius dedicata. Supplementum ad Bulletin Unie Comenius*. Praha: Unie Comenius a Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze ve spolupráci s PF Univerzity Karlovy, s. 5–14. ISSN 1213-1776.

HUSKOVÁ (PÁNKOVÁ), Markéta, 1992. *Katalog expozice J. A. Komenský lidstvu*. Uherský Brod: Muzeum J. A. Komenského v Uh. Brodě.

HUSKOVÁ (PÁNKOVÁ), Markéta, 1990. *Vivat Comenius. Výběr z díla J. A. Komenského*, Uherský Brod: Muzeum J. A. Komenského v Uh. Brodě.

Kapitoly v odborných knihách:

PÁNKOVÁ, Markéta, KASPEROVÁ, Dana a KASPER, Tomáš, 2015. Meziválečná školská „příhodovská“ reforma – roviny zkoumání a metodologická východiska. In: PÁNKOVÁ, Markéta, KASPEROVÁ, Dana a KASPER, Tomáš, eds. *Meziválečná školská reforma v Československu*. Praha: Academia, s. 7–25. ISBN 978-80-86935-30-0 (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského), ISBN 978-80-200-2496-1 (Academia).

KASPER, Tomáš a PÁNKOVÁ, Markéta, 2015. Počátky učitelského vzdělávání v evropském kontextu – systematické a koncepční metodologické přístupy. In: KASPER, Tomáš a PÁNKOVÁ, Markéta et al. *Učitel ve střední a jihovýchodní Evropě. Profesionalizace učitelského vzdělávání: historické a systematické aspekty*. Praha: Academia, s. 9–17. ISBN 978-80-86935-26-3 (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského), ISBN 978-80-200-2473-2 (Academia).

PÁNKOVÁ, Markéta, 2012. Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze 1892–2012. Nástin historie. In: PÁNKOVÁ, Markéta a ŠIMEK, Eduard, eds. *Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze 1892–2012. Nástin historie*. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, s. 9–27. ISBN 978-80-86935-19-5.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2011. Značenie i rol' «Pedagogičeskogo muzeja ja.A. Komenskogo v Praze (Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze) v istorii škol'nogo prosvěščenija. *Jan Amos Komenskij i sovremennyj mir*. Matěrialy meždunarodnoj naučno-praktičeskoj konferencii, Sankt-Petěrburg 15-16 nojabrja 2010 goda. Sankt-Petěrburg: Petěršule, s. 125–141. ISBN 978-5-905425-02-8.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2011. Znaczenie i rola Muzeum Pedagogicznego im. J. A. Komeńskiego w Pradze dla dziejów czeskiego szkolnictwa. In: *Przez Kresy i historie po obrzeża polityki. Profesorowi Marcelemu Kosmanowi w półwiecze pracy naukowej*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, s. 313–325. ISBN 978-83-7780-129-1.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2009. Comenius Labyrinth as a Virtual Inspiration (Three Levels of His Presentment). In: CHOCHOLOVÁ, Svatava, PÁNKOVÁ, Markéta a STEINER, Martin, eds. *Jan Amos Komenský. Odkaz kultuře vzdělávání*. Praha: Academia, s. 632–640. ISBN 978-80-200-1700-0.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2009. Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze, jeho historie a vazby s Muzeem Komenského v Přerově. In: *120 let Muzea Komenského v Přerově a Oslavy Komenského v roce 1892 ve střední Evropě*. Přerov: Muzeum Komenského v Přerově, s. 20–34. ISBN 978-80-87190-04-3.

Vybrané články:

PÁNKOVÁ, Markéta, 2019. Außergewöhnliche Resonanz auf die Konferenz des Pädagogischen Nationalmuseums Prag “Legacy of Comenius in Art and Art Education”. *Comenius-Jahrbuch der Deutschen Comenius Gesellschaft*. Band 27, 2019. Baden Baden: Academia Verlag, s. 191–195. ISSN 0945-313X.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2019. První mezinárodní komeniologická konference v Baku za podpory Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského. *Historia scholastica*. 2/2019, s. 63–66. ISSN 2336-680X.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2019. Universal Educator John Amos Comenius in Global Visual Art. In: *The Great Czech Educator Jan Amos Komensky: A Classic and Modern Approach to Education*. Baku: Baku State University, s. 26–28. ISBN 978-9952-8325-5-6.

PÁNKOVÁ, Markéta a SEINER, Jakub, 2018. Budování Památníku Hodonín u Kunštátu v letech 2011–2017 / Building of the Hodonín u Kunštátu Memorial during the Years 2011–2017. *Muzeum*. 56/2018, 1, s. 3–12.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2017. Vzdělávání Romů v historickém kontextu. In: *Děti a mládež národnostních menšin*. Praha: Magistrát hlavního města Prahy a Dům národnostních menšin, o.p.s., s. 21–36. ISBN 978-80-906147-1-0.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2017. Pavel Kohn bude žít v našich srdcích (14. 10. 1929 – 18. 6. 2017). In: *Židovské listy*. Horoměřice: MAGEN, s. 3–4.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2017. Magda Bar-Or, židovské dítě Přemysla Pittra. In: JIRÁNEK, Tomáš, RÝDL, Karel a VOREL, Petr, eds. *Gender History – to přece není nic pro feministky*. Pardubice: Univerzita Pardubice, s. 335–353. ISBN 978-80-7560-088-2.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2017. International Exhibition J. A. Comenius: Education for All in Bethlehem, Pennsylvania. *Historia scholastica*. 1/2017, s. 129–133. ISSN 1804-4913.

PÁNKOVÁ, Markéta, 2017. Jan Amos Komenskij v izobraziteľnom iskusstve. *Otečstvennaja i zarubežnaja pedagogika*. No 5(43), 1, s. 76–95.

- PÁNKOVÁ, Markéta, 2015. John Amos Comenius in Czech and Global Visual Art. *Comenius. Journal of Euro-American Civilization*. 1, 2015, s. 95–115. ISSN 2333-4142.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2015. John Amos Comenius in Czech and Global Visual Art. *Comenius. Journal of Euro-American Civilization*. 2, 2015, s. 219–241. ISSN 2333-4142.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2009. Pedagogické muzeum otevřelo novou stálou expozici. *Muzeum. Muzejní a vlastivědná práce*. Roč. 47, 1/2009, s. 59–63.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2008. Mezinárodní vědecká konference Odkaz Jana Amose Komenského kultuře vzdělávání. *Společenskovědní předměty, čtvrtletník pro pedagogy základních a středních škol*. Roč. VII, č. 3, Praha, s. 35–37.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2008. Jan Amos Komenský ve výtvarném umění. In: KŮRKA, Pavel B., PÁNEK, Jaroslav a POLÍVKA, Miloslav, eds. *Angelus Pacis. Sborník prací k počtům Noemi Rejchrtové*. Praha: Historický ústav AV ČR, s. 383–402. ISBN 978-80-7286-125-5.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2007. Význam Jednoty pro českou vzdělanost. Na okraj k 550. výročí Jednoty bratrské (1457–2007). *Studia Comeniana et historica*. Č. 77-78, XXXVII/2007, s. 269–272.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2007. Význam Jednoty pro českou vzdělanost. Na okraj k 550. výročí Jednoty bratrské (1457–2007). *Bulletin Unie Comenius*. Č. 25-26, s. 57–58.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2006. Projekt Pampaedia, nová forma prezentace idejí J. A. Komenského. *Comenii amator atque editor. Supplementum ad Bulletin Unie Comenius*. Praha: Unie Comenius a Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze ve spolupráci s PF Univerzity Karlovy, s. 79–83. ISSN 1213-1776.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2006. Jan Kumpera – komeniolog mezi Plzní, Uherským Brodem a Naardenem. *Studia Comeniana et historica*. 75–76, roč. XXXV/2006. Uherský Brod: Muzeum J. A. Komenského, s. 288–294. ISSN 0323-2220.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2006. Nové směry činnosti Pedagogického muzea J. A. Komenského v Praze. In: „*Třicet let učitele učitelů dějepisu*“. Sborník k výročí prof. PhDr. Jana Kumpery, CSc., vedoucího katedry historie Fakulty pedagogické Západočeské univerzity. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, s. 350–356.
- PÁNKOVÁ, Markéta, 2004. Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě a jeho vklad k 400. výročí narození J. A. Komenského v r. 1992 (včetně aktivit města Uherského Brodu. In: *400. výročí narození J. A. Komenského. Sborník příspěvků o průběhu oslav 400. výročí narození J. A. Komenského v roce 1992*. Praha: Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze, s. 34–42. ISBN 80-901461-2-0.

Obsah

ÚVODNÍK	5
Tomáš KASPER, Markéta PÁNKOVÁ	
STUDIE:	7
„Bude nutno výchově dáti směry nové.“ Výchova a vzdělávání v programech politických stran meziválečného Československa	
Kateřina KORÁBKOVÁ	
Sexuální výchova ve školách meziválečného Československa	21
Magdaléna ŠUSTOVÁ	
Československá liga proti antisemitismu	28
Jakub SEINER	
VARIA:	44
Reklamní tiskoviny pro školáky v letech 1918–1938. Pohled do archivních fondů Muzea Komenského v Přerově	
Helena KOVÁŘOVÁ	
PhDr. Markéta Pánková jubilující	53
Tomáš KASPER	
REPORT:	63
První mezinárodní komeniologická konference v Baku za podpory Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského	
Markéta PÁNKOVÁ	
Vědecká konference Škola, učitel, žák jako připomínka 150 let od vydání Hasnerova zákona	67
Martina HALÍŘOVÁ	
RECENZE:	69
Gabzdilová, Soňa: <i>Ako sme študovali v totalite. Vysokoškolské vzdelávanie na Slovensku pod ideologickým diktátom Komunistickej strany Československa (1948–1953)</i> . Prešov: Univerzum, 2018. 143 s.	
Blanka KUDLÁČOVÁ	